

Advies

van Vlaamse Nutsregulator van 29/08/2025

met betrekking tot het ontwerp van decreet houdende wijziging van het energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft energie-efficiëntie

Inhoud

Inleiding	4
Bespreking	5
1 Algemene bedenkingen	5
1.1 Verduidelijking regelgevend kader voor verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik	5
1.1.1 Definitie van de termen ‘centrale bron’ en ‘beheerder van een centrale bron’	5
1.1.1.1 <i>Iedere installatie die thermische energie of warm water voor huishoudelijk gebruik opwekt voor levering</i>	5
1.1.1.2 <i>Eindgebruikers van thermische energie</i>	6
1.1.1.3 <i>Eigen site</i>	7
1.1.2 Vervangen van de term ‘tussenpersoon bij de levering van thermische energie’ door de term ‘beheerder van een centrale bron’	8
1.1.3 Uitbreiding geschillenbeslechtsmechanisme van de Vlaamse Nutsregulator	9
1.2 Overige	10
1.2.1 Databank beheerders van een centrale bron	10
1.2.2 Regelgevend kader voor ESCO's	11
2 Artikelsgewijze bespreking	11
2.1 Artikel 4	11
2.2 Artikel 5	12
2.3 Artikel 7	13
2.4 Artikel 9	14
2.5 Artikel 10	18
2.6 Artikel 12	19
2.7 Artikel 13	19
2.8 Artikel 14	19
2.9 Artikel 15	19
2.10 Artikel 16	20
2.11 Artikel 17 en artikel 18	20
2.12 Artikel 19, artikel 20 en artikel 21	20
2.13 Artikel 32 en artikel 33	20
2.14 Artikel 35	20
2.15 Artikel 39	21
2.16 Artikel 49	21
2.17 Overige	23

Inleiding

De Vlaamse Nutsregulator ontving op 17 juli 2025 de vraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, om binnen een termijn van dertig dagen een advies te verlenen bij het Ontwerpdecreet houdende wijziging van het energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft energie-efficiëntie (hierna afgekort: “**Ontwerpdecreet**”), zoals een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 juli 2025.¹ De adviestertermijn werd uiteindelijk op vraag van de Vlaamse Nutsregulator verlengd tot 31 augustus 2025.

In het kader van de Europese energiebevoegdheden (artikel 194 VWEU) traden het Europees Parlement en de Raad van Ministers van de Europese Unie al verschillende keren wetgevend op om het energieverbruik binnen de Unie terug te dringen door middel van energie-efficiëntiemaatregelen. Met Richtlijn 2012/27/EU² werden in 2012 bijvoorbeeld verschillende verplichtingen ingevoerd voor Lidstaten om de energie-efficiëntie op hun grondgebied te bevorderen. Met de Richtlijn (EU) 2018/2002³ werd dit Europese kader in 2018 verder uitgebreid en versterkt.

Op 14 juli 2021 publiceerde de Europese Commissie het ‘Fit for 55’-pakket dat uitvoering moest geven aan de Europese Green Deal. Een van de voorstellen in dat wetgevende pakket was de wijziging van de Richtlijn Energie-efficiëntie (EED).⁴ Op 10 maart 2023 bereikten onderhandelaars van de Raad van Ministers en het Europees Parlement een politiek akkoord over het voorstel. De Richtlijn werd gepubliceerd in het Europees Publicatieblad op 20 september 2023.⁵

Met dit Ontwerpdecreet wordt deerschikte Richtlijn Energie-Efficiëntie (Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955) (hierna afgekort: “**herschikte EED**”) gedeeltelijk omgezet in Vlaamse wetgeving.

In artikel 3 van de herschikte EED wordt het **energie-efficiëntie-eerst-principe** geïntroduceerd. Deze bepalingen voorzien onder meer dat bij grote investeringsbeslissingen in de energiesector rekening wordt gehouden met dit principe. Daarbij moeten overeenkomstig artikel 27 onder meer ook regulatoren en beheerders van de distributienetten rekening houden met energie-efficiëntie.

Verder worden in de herschikte EED nieuwe contractuele rechten voor **verwarming, koeling en huishoudelijk warm water** ingevoerd (artikel 21), alsook voorwaarden waaraan **stadsverwarmings- en stadskoelingsystemen** moeten voldoen om als efficiënt te worden beschouwd (artikel 26).

¹ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/omzetting-nieuwe-europese-richtlijn-energie-efficiëntie-wijziging-energie-decreet-en-decreet-over-operationalisering-vlaamse-nutsregulator>

² Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG, *Pb.L.* 14 november 2012.

³ Richtlijn (EU) 2018/2002 van het Europees parlement en de Raad van 11 december 2018 houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie, *Pb.L.* 21 december 2018.

⁴ EUROPESE COMMISSIE, Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie (herschikking), COM(2021) 558 final.

⁵ Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking), *Pb.L.* 20 september 2023.

Bespreking

1 Algemene bedenkingen

Zoals ook aangegeven in de Memorie van Toelichting wordt in de herschikte EED een nieuw artikel 21 ingevoegd waarbij de contractuele basisrechten worden bepaald waar afnemers en eindgebruikers van verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik recht op hebben. Hoewel dit in de Memorie van Toelichting niet expliciet wordt benoemd, begrijpen we dat de bepalingen van dit nieuwe artikel 21 zullen omgezet worden aan de hand van een toekomstige wijziging van de uitvoeringswetgeving in het Energiebesluit, o.m. via wijzigingen in artikel 3/1.4.1 van het Energiebesluit. Teneinde deze toekomstige wijziging te faciliteren worden via voorliggend Ontwerpdecreet enkele onduidelijkheden inzake verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik weggenomen.

1.1 Verduidelijking regelgevend kader voor verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1.1.1 Definitie van de termen ‘centrale bron’ en ‘beheerder van een centrale bron’

Het expliciet definiëren van de termen centrale bron en beheerder van een centrale bron **draagt naar ons oordeel bij tot een duidelijker kader**. Noteer dat ook in de herschikte EED de term centrale bron meermaals wordt gehanteerd, maar daarbij niet wordt voorzien in een definitie van de desbetreffende term.

In artikel 4 van het Ontwerpdecreet worden beide termen als volgt gedefinieerd:

- **centrale bron:** *“iedere installatie die thermische energie of warm water voor huishoudelijk gebruik opwekt voor levering aan minstens twee eindgebruikers van thermische energie op de eigen site”;*
- **beheerder van een centrale bron:** *“een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een centrale bron beheert”.*

Voor een beoordeling van de definitie van de term centrale bron dringt zich een beoordeling van **volgende onderdelen in de definitie** op: (i) iedere installatie die thermische energie of warm water voor huishoudelijk gebruik opwekt voor levering, (ii) eindgebruikers van thermische energie en (iii) eigen site.

Op basis van onderstaande beoordeling concluderen we uiteindelijk een **aangepaste definitie voor van de term centrale bron**:

centrale bron: *“iedere installatie voor de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik die verschillende gebouwen of verschillende gebruikers binnen één gebouw bedient, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte-of koudnetleverancier hebben”.*

1.1.1.1 Iedere installatie die thermische energie of warm water voor huishoudelijk gebruik opwekt voor levering

Een centrale bron voor verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik kan o.m. gevoed worden via een aansluiting op een elektriciteitsdistributienet, aardgasdistributienet of warmte- of koudenet. Zoals ook aangegeven in de Memorie van Toelichting hoeft de centrale bron volgens onze beoordeling **niet noodzakelijk** verwarming of koeling **op te wekken**, maar kan ze deze ook louter doorleveren. Bijgevolg adviseren we om in de definitie van een centrale bron de verwijzingen naar de **opwekking** van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik te **schrapen**.

Principieel moet het volgens onze beoordeling gaan om de **levering** van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik, niet de “opwekking”, dat is te restrictief:

centrale bron: “iedere installatie voor de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik die verschillende gebouwen of verschillende gebruikers binnen één gebouw bedient, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben”.

1.1.1.2 Eindgebruikers van thermische energie

De voorgestelde definitie van de term centrale bron maakt de link met de term eindgebruiker van thermische energie, een term waarvoor ook zelf in de definitie (art. 1.1.3, 30°/3 Energiedecreet) wordt verwezen naar de term centrale bron:

*30°/3 eindgebruiker van thermische energie: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die verwarming, koeling of warm water voor zijn eigen eindgebruik aankoopt, of een natuurlijke persoon of rechtspersoon die bewoner is van een afzonderlijk gebouw of van een eenheid in een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw dat beschikt over een warmte- of koudenet of **een centrale bron** voor verwarming, koeling of warm water, en die hiervan verwarming, koeling of warm water gebruikt, maar die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudeleverancier heeft;*

Dergelijke **cirkelredenering** achten we juridisch niet wenselijk. Bijgevolg stellen we voor om in de definitie van de term centrale bron de verwijzing naar de **term eindgebruiker** van thermische energie **achterwege te laten**. Een gedefinieerde term verwijst bij voorkeur niet naar dezelfde gedefinieerde term.

Bovendien wordt in de definitie van de term eindgebruiker van thermische energie ook verwezen naar een warmte- of koudenet, hetgeen vreemd is om op te nemen in de definitie van een centrale bron daar dit twee onderscheiden concepten zijn.

De referentie naar de term eindgebruiker van thermische energie is **inhoudelijk echter wel nuttig**. Zo bepaalt overweging 95 van de herschikte EED immers het volgende:

(95) Deze richtlijn verduidelijkt tevens dat de rechten in verband met facturering en facturerings- of verbruiksgegevens ook gelden voor consumenten van uit een centrale bron geleverde verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik, ook al hebben zij geen rechtstreekse, individuele contractuele relatie met een energieleverancier.

Bij een centrale bron gaat het dus duidelijk om **consumenten/gebruikers** die zelf geen rechtstreekse, individuele relatie hebben met een leverancier of een warmte- of koudenetleverancier. Vandaar dat we volgende toevoeging voorstellen:

centrale bron: *“iedere installatie voor de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik die verschillende gebouwen of verschillende gebruikers binnen één gebouw bedient, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben”.*

Op die manier wordt inhoudelijk bereikt wat nodig is, **zonder te verwijzen** naar de term **eindgebruiker**.

Eindgebruiker van thermische energie moet eindgebruiker worden - In dit kader stellen we in titel 2.1 van dit advies ook m.b.t. de term eindgebruiker van thermische energie, gedefinieerd in artikel 1.1.3, 30°/3 van het Energiedecreet, een wijziging voor. Overeenkomstig de definitie van de term thermische energie (art. 1.1.3, 119°/2 Energiedecreet) wordt **warm water voor huishoudelijk gebruik** niet onder het toepassingsgebied ervan begrepen. Een eindgebruiker kan overeenkomstig de decretale definitie, naast verwarming of koeling, echter ook warm water voor huishoudelijk gebruik voor zijn eigen eindgebruik kopen. Ook de herschikte EED voorziet in artikel 2, (53) in een definitie van de term eindgebruiker, aldus zonder dit verder te verfijnen naar: “eindgebruiker van thermische energie”. We adviseren in dit kader dan ook om bij de omzetting van Europese richtlijnen zo dicht als mogelijk bij de bepalingen van de richtlijn te blijven. Bijgevolg stellen we voor om de term eindgebruiker van thermische energie in het Energiedecreet te vervangen door **eindgebruiker**. In het Energiedecreet en Energiebesluit wordt de term bovendien enkel gehanteerd in het kader van bepalingen m.b.t. eindgebruiker(s) van thermische energie. Het schrappen van het gedeelte “van thermische energie” vormt naar ons oordeel aldus geen struikelblok in het licht van de huidige bepalingen in het Energiedecreet en Energiebesluit.

Bijkomende suggesties - Verder wordt in artikel 1.1.3, 119°/2 van het Energiedecreet de term thermische energie gedefinieerd als: “energie in de vorm van warmte of koude”. Deze term wordt in het Energiedecreet (en Energiebesluit) vervolgens courant gehanteerd in bepalingen die verband houden met het regelgevend kader voor warmte- of koudenetten. Daarbij is het o.i. uit het regelgevend kader onvoldoende duidelijk dat de term thermische energie een breder toepassingsgebied dan een warmte- of koudenet heeft. Met het oog op de duidelijkheid van de bepalingen in het Energiedecreet stellen we in titel 2.1 dan ook een aantal aanpassingen voor die bijdragen tot een eenduidiger begrip van enkele termen in het Energiedecreet waarvoor de term thermische energie in de definitie is vervat.

1.1.1.3 Eigen site

Een laatste relevant element in de definitie van de term centrale bron betreft de verwijzing naar de term eigen site. Overeenkomstig artikel 1.1.3, 30°/1 van het Energiedecreet wordt de term ‘eigen site’ gedefinieerd als:

“het kadastrale perceel of de aansluitende kadastrale percelen van dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon als eigenaar, erfpachter, opstalhouder of concessiehouder”

Hierdoor zou een centrale bron volgens haar definitie meerdere gebouwen kunnen bedienen op voorwaarde dat de gebouwen gelegen zijn op aansluitende kadastrale percelen van dezelfde natuurlijke of rechtspersoon als eigenaar, erfpachter, opstalhouder of concessiehouder. De Vlaamse Nutsregulator raadt het gebruik van de term eigen site af omwille van de vele **juridische discussies** die hieruit kunnen volgen (o.a. ervaring bij directe lijnen). We pleiten ervoor om de zaken eenvoudiger te houden, en uit te gaan van de bepalingen die reeds vervat liggen in het Energiedecreet zelf. Zo is de titel van afdeling II de volgende: *“Afdeling II. Verwarming en koeling of*

warmwatervoorziening van een gebouw door een warmte- of koudenet of **door een centrale bron die verschillende gebouwen of verschillende verbruikers binnen één gebouw bedient**".

Ook artikel 14 van de herschikte EED spreekt over een "centrale bron die verschillende gebouwen bedient".

Wij stellen hierbij het volgende voor:

centrale bron: "iedere installatie voor de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik **die verschillende gebouwen of verschillende gebruikers binnen één gebouw bedient**, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben".

1.1.2 Vervangen van de term 'tussenpersoon bij de levering van thermische energie' door de term 'beheerder van een centrale bron'

Het **centraliseren van de rollen verbonden aan een centrale bron** draagt naar ons oordeel bij tot een **duidelijker kader** in het Energiedecreet.

Overeenkomstig artikel 4.7.1 van het Energiedecreet is de aanleg en het beheer van een privédistributienet voor elektriciteit of aardgas principieel verboden (m.u.v. twee afwijkingen)⁶. Er is daarentegen geen analoog verbod op de privédistributie van thermische energie of warm water voor huishoudelijk gebruik, hetgeen de rol van een beheerder van een centrale bron verklaart. In het Ontwerpdecreet wordt echter niet voorzien in een eenduidige opsomming van de verplichtingen van een beheerder van een centrale bron. Daarbij worden de bepalingen die verband houden met een beheerder van een centrale bron in het Ontwerpdecreet gecentraliseerd onder titel IV/1 inzake de organisatie van de uitbating van warmte- en koudenetten, terwijl een centrale bron niet noodzakelijk is aangesloten op een warmte- of koudenet.

Een loutere vervanging van de term "tussenpersoon bij de levering van thermische energie" door de term "beheerder van een centrale bron" zorgt voor inconsistenties en is juridisch incorrect aangezien een centrale bron ruimer is dan de aansluiting op een warmte- of koudenet. Bovendien riskeert men een discriminatoir kader te creëren waarbij er andere regels van toepassing zijn bij centrale bronnen die aangedreven worden via aardgas, elektriciteit of stookolie, en centrale bronnen die aangedreven worden door een warmte- of koudenet.

Gezien onze bovenstaande overwegingen, lijkt het o.i. opportuun om een structuurwijziging door te voeren in het Energiedecreet.

De **toevoeging van een titel IV/2 inzake de organisatie van een centrale bron** is daarbij noodzakelijk. Daarbij kan o.m. voorzien worden in een opsomming van de taken van een beheerder van een centrale bron en de eventuele openbaredienstverplichtingen opgelegd aan een beheerder van een centrale bron. In titel 2.4. formuleren we een tekstvoorstel.

Verder stellen we vast dat in de bepalingen van titel IV/1 van het Energiedecreet consequent wordt verwezen naar zowel afnemers van een warmte- of koudenet als beheerders van een centrale bron.

⁶ Voor meer informatie verwijzen we ook naar de mededeling van de Vlaamse Nutsregulator van 3 maart 2020 inzake gesloten distributienetten, privédistributienetten, directe lijnen en directe leidingen: <https://www.vlaamsenutsregulator.be/sites/default/files/document/mede-2020-01.pdf>

Rekening houdende met de definitie van de term afnemer van een warmte- of koudenet in artikel 1.1.3, 11°/1 van het Energiedecreet ondersteunen we deze aanpak aangezien we oordelen dat een beheerder van een centrale bron niet noodzakelijk voorziet in zijn eigen behoeftes. Denk in dit kader ook aan dienstverleningen door een ESCO (zie ook titel 1.2.2). We stellen echter vast dat in de bepalingen van titel IV van het Energiedecreet inzake de organisatie van de elektriciteits- en aardgasmarkt consequent enkel sprake is van afnemers, en een beheerder van een centrale bron aldus niet als een onderscheiden actor wordt benoemd. We formuleren in titel 2 van dit advies geen artikelsgewijze opmerkingen m.b.t. deze vaststelling, maar adviseren wel om in titel IV en titel IV/1 van het Energiedecreet een analoge aanpak te hanteren. Dit opnieuw om te vermijden dat andere regels van toepassing zijn bij centrale bronnen die aangedreven worden via aardgas of elektriciteit en centrale bronnen die aangedreven worden door een warmte- of koudenet.

1.1.3 Uitbreiding geschillenbeslechtsmechanisme van de Vlaamse Nutsregulator

Overeenkomstig artikel 4/1.1.15 van het Energiedecreet, ingevoerd bij Decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wordt aan de Vlaamse Nutsregulator een bemiddelings- en geschillenbeslechtsrol toegekend inzake **decretale verplichtingen opgelegd aan de warmte- of koudenetbeheerder**.

In artikel 14 en artikel 15 van het Ontwerpdecreet worden **uitbreidingen** van de bemiddelings- en geschillenbeslechtsrol van de Vlaamse Nutsregulator voorzien ten aanzien van **decretale verplichtingen van de beheerder van een centrale bron**. Het Ontwerpdecreet voorziet echter niet in een wijziging van artikel 8, 2° van Decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, dewelke eveneens de taak van de Vlaamse Nutsregulator inzake bemiddeling en geschillenbeslechting tegen een warmte- of koudenetbeheerder bepaalt. De bepalingen in het Ontwerpdecreet zouden aldus leiden tot een **tegenstrijdigheid** inzake de bevoegdheden van de Vlaamse Nutsregulator conform het Decreet tot Operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator enerzijds en de voorziene bevoegdheden in het Energiedecreet anderzijds.

Overeenkomstig de wijzigingen in het Ontwerpdecreet worden de taken van een beheerder van een centrale bron niet beperkt tot het loutere beheer van de centrale bron maar omvat deze ook de taken verbonden aan de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik. In dit kader brengen we onder de aandacht dat het toezien op tarieven en het prijsbeleid een federale bevoegdheid is⁷, conform artikel 6, §1, VII, tweede lid, d) van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen⁸. De uitbreiding van onze decretale taak inzake bemiddeling en geschillenbeslechting brengt bijgevolg risico's teweeg op het vlak van **mogelijke overlapping** met enerzijds de bevoegdheden en taken van de (federale) ombudsdiensten dan wel met alternatieve geschillenoplossingen. Ook voor zijn decretale bevoegdheden inzake elektriciteit en aardgas heeft de Vlaamse Nutsregulator geen bemiddelings- of geschillenbeslechtsrol t.a.v. de leveranciers op die markten.

Wel heeft de Vlaamse Nutsregulator de decretale taak om toezicht te houden op de uitvoering van regels voor de taken en verantwoordelijkheden van de betreffende marktpartijen inzake stadsverwarming of -koeling, waaronder volgens onze lezing ook de beheerders van een centrale bron aangesloten op een warmte- of koudenet (art. 6, 2°, c) Decreet tot Operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator). Verder moet de Vlaamse Nutsregulator toezicht houden op de naleving van de bepalingen van titel IV/1 van het Energiedecreet (art. 6, 2°, e) Decreet tot Operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator). Een **verdere concretisering** door de regelgever van de

⁷ Met uitzondering van de gewestelijke bevoegdheid inzake distributienettarieven voor elektriciteit en aardgas.

⁸ <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1004736.html>

voornoemde **toezichthoudende taken** van de Vlaamse Nutsregulator (o.m. vanuit oogpunt dat centrale bron ook op een elektriciteits- of aardgasdistributienet kan aangesloten zijn), kunnen de Vlaamse Nutsregulator toelaten om geschillen van eindgebruikers te toetsen vanuit deze decretale taken, echter **zonder te voorzien in een expliciete taak inzake bemiddeling en geschillenbeslechting voor de beheerders van een centrale bron**.

We adviseren om de uitbreiding van artikel 4/1.1.15 en artikel 4/1.1.16 te schrappen in artikel 14 en artikel 15 van het Ontwerpdecreet.

1.2 Overige

1.2.1 Databank beheerders van een centrale bron

Overeenkomstig de aanpassingen aan artikel 6, 2°, a) van het Decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator (cfr. artikel 49 van het Voorontwerp van decreet), krijgt de Vlaamse Nutsregulator ook de taak om toezicht te houden op de kwaliteit van de dienstverlening van de beheerders van een centrale bron. Bij de huidige organisatie van onze decretale taken die met deze actoren verband houden, stoten we echter op de problematiek dat er geen centrale databank of register van beheerders van een centrale bron beschikbaar is waardoor we de betreffende actoren ook nauwelijks of niet kunnen bereiken.

Daarbij zijn de huidige decretale bepalingen inzake het opstellen en beheren van een toegangsregister door een netbeheerder, transmissienetbeheerder, beheerder van het vervoernet of warmte- of koudenetbeheerder volgens onze beoordeling onvoldoende met het oog op dergelijke databank.

De aanleg van dergelijke databank zou ons beter in staat stellen om toezicht te houden op de naleving van de decretale verplichtingen door deze marktpartijen (zie ook titel 1.1.3). Bovendien zou dergelijke databank een belangrijke ondersteuning kunnen bieden aan de gemeenten o.m. bij de opmaak van lokale verwarmings- en koelingsplannen. Zo worden in het nieuwe artikel 4/1.4.2 van het Ontwerpdecreet de minimale elementen van het lokaal verwarmings- en koelingsplan voor gemeenten met meer dan 45.000 inwoners opgelijst. Overeenkomstig het tiende punt moet de gemeente daarbij de verwarmings- en koelingsapparaten en -systemen in lokale gebouwenbestanden analyseren. De beschikbaarheid van een databank met daarin de beheerders van een centrale bron, kan ongetwijfeld bijdragen tot de efficiëntie van dergelijke analyse. Verder kan dergelijke databank ook bijdragen tot de bescherming van de eindgebruikers. De koppeling met andere databanken (bv. energieprestatiedatabank en databank van warmte- of koudenetbeheerders) kan vervolgens ondersteunend zijn met het oog op toekomstig(e) analyses of beleid.

De organisatie van de aanleg van de energieprestatiedatabank kan daarbij als inspiratie dienen voor de aanleg van de centrale databank voor beheerders van een centrale bron. Daarbij zouden de gemeenten aan VEKA periodiek een overzicht kunnen bezorgen van de nieuwe en/of gewijzigde beheerders van een centrale bron. De beheerder van een centrale bron kan op haar beurt een meldingsplicht worden opgelegd aan de gemeente waar haar centrale bron gelegen is.

In titel 2.4. formuleren we in dit kader een tekstvoorstel.

1.2.2 Regelgevend kader voor ESCO's

Zoals ook aangegeven in de Memorie van Toelichting hebben de wijzigingen in het Energiedecreet m.b.t. verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik m.n. tot doel om onduidelijkheden in het Energiedecreet weg te nemen. De inhoud van het Ontwerpdecreet in beschouwing nemende, achten we het ook raadzaam om tegelijk te voorzien in een regelgevend kader voor ESCO's, met name gezien hun sterke verbondenheid met de rol die door een beheerder van een centrale bron wordt opgenomen. M.n. de nieuwe definitie inzake een beheerder van een centrale bron overeenkomstig artikel 4, 2° van het Ontwerpdecreet is in dit kader relevant.

Hierbij verwijzen we ook naar een recente vraag om uitleg behandeld in de Commissie voor Wonen, Toerisme, Energie en Klimaat⁹ waarbij de minister aangaf dat er nog dit jaar werk wordt gemaakt van een warmtepompplan met daarin o.m. maatregelen voor 'Heat as a Service', voor zover deze een meerwaarde hebben, kwaliteit kunnen garanderen en de consument voldoende bescherming bieden.

We blijven vanuit de Vlaamse Nutsregulator beschikbaar voor verder overleg inzake dit onderwerp en haar mogelijke interferentie met het kader voor een beheerder van een centrale bron.

2 Artikelsgewijze bespreking

2.1 Artikel 4

Overeenkomstig onze overwegingen in titel 1.1.1 stellen we voor om het nieuwe punt 25°/0/1 als volgt aan te passen:

"25°/0/1 centrale bron: iedere installatie voor de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik die verschillende gebouwen of verschillende gebruikers binnen één gebouw bedient, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben;"

Rekening houdend met de overwegingen vermeld in titel 1.1.1 achten we het aangeraden om in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet enkele wijzigingen aan te brengen die bijdragen tot de duidelijkheid van de terminologie. We stellen daarom voor om volgende bijkomende bepalingen in artikel 4 van het Ontwerpdecreet in te voegen:

21° in punt 8° /4 worden de woorden "afnemer van thermische energie" vervangen door "afnemer van een warmte- of koudenet".

22° in punt 10° /1 worden de woorden "afnamepunt voor thermische energie" vervangen door "afnamepunt van een warmte- of koudenet".

23° in punt 11° /1 worden de woorden "afnemer van thermische energie" vervangen door "afnemer van een warmte- of koudenet".

24° in punt 30°/3 worden de woorden "eindgebruiker van thermische energie" vervangen door "eindgebruiker".

⁹ <https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1918402/verslag/1921953>

25° in punt 38°/1 worden de woorden “afnemers van thermische energie” vervangen door “afnemers van een warmte- of koudenet”.

26° in punt 67° /1 worden de woorden “huishoudelijke afnemer van thermische energie” vervangen door “huishoudelijke afnemer van een warmte- of koudenet” en de woorden “thermische energie afneemt” vervangen door “thermische energie van het warmte- of koudenet afneemt”.

27° in punt 69° /1 worden de woorden “door een producent van thermische energie” vervangen door “door een warmte- of koudenetproducent”.

28° in punt 70° /1 worden de woorden “injectiepunt van thermische energie” vervangen door “injectiepunt van een warmte- of koudenet”.

29° in punt 120° /2 worden de woorden “toegangspunten voor thermische energie” vervangen door “toegangspunten van een warmte- of koudenet”.

30° in punt 121° /1 worden de woorden “toegangshouder voor thermische energie” vervangen door “toegangshouder van een warmte- of koudenet” en de woorden “toegangspunt voor thermische energie” door “toegangspunt van een warmte- of koudenet”.

31° in punt 122° /1 worden de woorden “toegangspunt voor thermische energie” vervangen door “toegangspunt van een warmte- of koudenet” en de woorden “afnamepunt voor thermische energie of injectiepunt voor thermische energie” door de woorden “afnamepunt van een warmte- of koudenet of injectiepunt voor een warmte- of koudenet”.

32° in punt 124° wordt de definitie vervangen door “toegangsregister voor het warmte- of koudenet: register met alle toegangspunten van een warmte- of koudenet, dat opgesteld en beheerd wordt door de betrokken warmte- of koudenetbeheerder, waarin onder meer voor ieder toegangspunt van een warmte- of koudenet de titularis van het toegangspunt van een warmte- of koudenet en de toegangshouder van het warmte- of koudenet worden vermeld”.

33° in punt 133°/1 worden de woorden “warmte- of koudeleverancier” vervangen door “warmte- of koudenetleverancier” en de woorden “afnemers van thermische energie” door “afnemers van een warmte- of koudenet”.

34° in punt 133°/6 worden de woorden “warmte- of koudeproducent” vervangen door “warmte- of koudenetproducent”.

De aanpassingen in de definities zullen uiteraard ook wijzigingen doorheen het Energiedecreet, Decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator en Energiebesluit noodzaken. Deze worden in dit advies echter niet afzonderlijk opgelijst.

2.2 Artikel 5

Art. 5, 2° van het Ontwerpdecreet voorziet een punt 16° toe te voegen aan artikel 4.1.6, §1 van het Energiedecreet:

16° het monitoren van hun netverliezen en het totale volume ervan kwantificeren en, voor zover dit technisch en financieel haalbaar is, de netten optimaliseren en de efficiëntie ervan verbeteren;

We merken hierbij op dat de aardgasdistributienetbeheerders reeds taken opgelegd krijgen wat betreft de opvolging van methaanemissies, en dat het monitoren van netverliezen mogelijks een dubbele inspanning zou betekenen voor de aardgasdistributienetbeheerders.

2.3 Artikel 7

Artikel 7 van het Ontwerpdecreet wenst wijzigingen aan te brengen in twee richtsnoeren voor de tariefmethodologie voor elektriciteit- en aardgasdistributie van de Vlaamse Nutsregulator (artikel 4.1.32, §1, 19° en 20° van het Energiedecreet).

We hebben geen opmerkingen op de wijzigingen aan richtsnoer 19 (“de tarieven houden rekening met het energie-efficiëntie-eerstbeginsel en bevatten geen prikkels die de energie-efficiëntie aantasten bij de productie, de distributie en de levering van elektriciteit en aardgas;”).

Richtsnoer 20 wordt als volgt gewijzigd: “de tarieven beletten netbeheerders of energiedetailhandelaren niet systeemdiensten beschikbaar te stellen voor vraagresponsmaatregelen en gedistribueerde opwekking op georganiseerde elektriciteitsmarkten, met name...” wordt “de tarieven maken het mogelijk voor netbeheerders of energiedetailhandelaren om...”. De **meer dwingende bewoording** wordt in de Memorie van Toelichting gemotiveerd aan de hand van artikel 27.7 van de herschikte EED, waarin wordt gesteld dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat “de tarieven vraagrespons mogelijk maken”. Richtsnoer 20 somt echter specifieke vormen van vraagrespons op die de tarieven mogelijk moeten maken, terwijl artikel 27.7 van de EED slechts naar het ruime begrip vraagrespons verwijst. We lezen de bepaling uit de EED als het mogelijk maken van specifieke vormen van vraagrespons die het elektriciteitsnet ondersteunen. Nettarieven moeten conform artikel 18.1 en 18.7 van de Elektriciteitsverordening (Verordening EU 2019/943) namelijk kostenreflectief zijn, rekening houdend met het gebruik van het distributienet door systeemgebruikers, met inbegrip van actieve afnemers. Kostenreflectieve tarieven weerspiegelen de kosten die netgebruikers veroorzaken en stimuleren hen aldus om hun gedrag aan te passen zodanig dat ze minder kosten veroorzaken voor de netbeheerder.¹⁰ Netgebruikers die hun gedrag aanpassen op basis van prijssignalen die de belasting op het net weerspiegelen, leveren een vorm van vraagrespons die het elektriciteitsnet ondersteunt.

Er zijn echter ook **andere vormen van vraagrespons**, bijvoorbeeld wanneer de netgebruiker reageert op prijssignalen uit de groothandelsmarkten. Richtsnoer 20 omvat ook deze vorm van vraagrespons (art. 4.1.32, §1, 20°, a) : “verschuiven van de belasting van piekperioden naar dalperioden omdat de eindafnemer rekening houdt met de beschikbaarheid van hernieuwbare energie, energie uit warmte-krachtkoppeling en verspreide opwekking”. De beschikbaarheid van hernieuwbare energie wordt namelijk via de energieprijis weerspiegeld (denk aan de negatieve groothandelsprijzen die tegenwoordig veelvuldig voorkomen op zonnige weekenddagen). Nettarieven kunnen niet altijd beide vormen van vraagrespons, enerzijds voor (lokale) netwerkdoeleinden en anderzijds ter ondersteuning van het (globale) energiesysteem, tegelijkertijd ondersteunen. Er zijn namelijk momenten waarin de globale energieprijis erg laag is,

¹⁰ Aangezien de netkosten van de distributienetbeheerder in hoofdzaak gedreven worden door het vermogen waarop de netgebruiker een beroep doet eerder dan de hoeveelheid energie die hij van het net afneemt, zijn capaciteitsgebaseerde tarieven een mogelijke invulling van het principe van kostenreflectiviteit voor nettarieven. Capaciteitsgebaseerde tarieven stimuleren distributienetgebruikers om hun verbruik te spreiden en zo het distributienet op een efficiënte wijze te gebruiken.

bijvoorbeeld wegens grote beschikbaarheid van hernieuwbare energie, maar op lokaal niveau er toch een hoge netbelasting is, bijvoorbeeld wanneer er op een bepaalde plaats veel elektrische voertuigen opgeladen worden. Het nettatarief dient volgens artikel 18.1 en 18.7 van de Elektriciteitsverordening op dat moment netgebruikers te stimuleren tot minder afname en kan niet tegelijkertijd bijkomende afname stimuleren om de beschikbare hernieuwbare energie te absorberen. We achten de **bestaande bewoording van richtsnoer 20**, die stelt dat nettarieven vraagresponsmaatregelen niet mogen beletten, **daarom geschikter**.

De bestaande formulering van richtsnoer 20 is volgens ons bovendien een meer precieze weerspiegeling van deerschikte EED. Ze stemt namelijk grotendeels overeen met bijlage XIII, punt 2 van de herschikte EED:

“Netregulering en nettarieven beletten netbeheerders of energiedetailhandelaren niet systeemdiensten beschikbaar te stellen voor vraagresponsmaatregelen, vraagbeheer en gedistribueerde opwekking op georganiseerde elektriciteitsmarkten, waaronder over-the-counter-markten en energie-uitwisseling voor het verhandelen van energie, vermogen, balancerings- en nevendiensten op verschillende termijnen, zoals markten op lange termijn, tijdens de volgende dag en gedurende de dag, met name:

- a) het verschuiven van de belasting van piekperioden naar dalperioden omdat de eindafnemer rekening houdt met de beschikbaarheid van hernieuwbare energie, energie uit warmtekrachtkoppeling en verspreide opwekking;*
- b) energiebesparing vanuit de vraagrespons van verspreide verbruikers door onafhankelijke aankoopgroeperingen;*
- c) vermindering van de vraag resulterend uit energie-efficiëntiemaatregelen die door aanbieders van energiediensten met inbegrip van ESCO's, zijn genomen;*
- d) de aansluiting op en verdeling van opwekkingsbronnen op lagere spanningsniveaus;*
- e) de aansluiting van opwekkingsbronnen vanuit een locatie dicht bij het verbruik; en*
- f) energieopslag.”*

De opsomming a) tot f) van bovenstaande bepaling wordt letterlijk overgenomen in richtsnoer 20. De bepaling ligt bovendien in lijn met artikel 18.1 van de Elektriciteitsverordening: “Door middel van de netwerktarieven vindt noch op positieve, noch op negatieve wijze discriminatie plaats ten opzichte van energieopslag of aggregatie en worden geen negatieve prikkels tot stand gebracht met betrekking tot zelfproductie, zelfconsumptie of participatie in vraagrespons.” Beide bepalingen bevatten een minder dwingende bewoording omdat, zoals hierboven aangetoond, **kostenreflectieve nettarieven niet alle vormen van vraagrespons kunnen ondersteunen**. Het doel van de bepalingen is volgens ons om, met die wetenschap, onnodige belemmeringen van kostenreflectieve nettarieven voor andere vormen van vraagrespons te voorkomen.

De bestaande, minder dwingende formulering van richtsnoer 20 weerspiegelt deze doelstelling beter dan de voorgestelde wijziging.

2.4 Artikel 9

Overeenkomstig onze beoordeling in titel 1.1.2 is de toevoeging aan het Energiedecreet van een **Titel IV/2 inzake de organisatie van een centrale bron** noodzakelijk.

Bijgevolg voorzien we hieronder vooreerst in een oplistijng van de **noodzakelijke wijzigingen in Titel IV/1** van het Energiedecreet overeenkomstig onze beoordeling in titel 1.1.2. Daarbij worden

ook de relevante wijzigingen in de overige artikelen van het Ontwerpdecreet in beschouwing genomen:

- We stellen voor om de wijzigingen voorzien door artikel 16 van het Ontwerpdecreet te vervangen door: in artikel 4/1.2.1, §2, 4° en 5° worden de woorden “tussenpersonen bij de levering van thermische energie” geschrapt, terwijl in 2°, 3° en 6° de woorden “tussenpersonen bij de levering van thermische energie” telkens worden vervangen door de woorden “beheerders van een centrale bron”.
- Gegeven onze overwegingen in titel 1.1.2 stellen we voor om de bepalingen in artikel 4/1.2.2, §2 en §3 van het Energiedecreet te ontdebellen, en te voorzien in afzonderlijke bepalingen voor een warmte- of koudenet enerzijds en een centrale bron anderzijds.

Verder betreffen de bepalingen in artikel 4/1.2.2, §1 van het Energiedecreet een historische omzetting van artikel 14 van de herschikte EED, dewelke naar ons oordeel echter tot onduidelijkheden leiden. Dit aangezien in artikel 4/1.1.1, 10° van het Energiedecreet reeds wordt voorzien in de taak van een warmte- of koudenetbeheerder om o.m. meters en tellers te plaatsen op de toegangspunten van een warmte- of koudenet, waardoor de bepalingen in art. 4/1.2.2, §1 van het Energiedecreet o.i. overbodig zijn.

We stellen bijgevolg voor om de wijzigingen voorzien door artikel 17 en artikel 18 van het Ontwerpdecreet te vervangen door: het opschrift van titel IV/1, hoofdstuk II, afdeling II en artikel 4/1.2.2 worden als volgt gewijzigd:

“Afdeling II. Verwarming en koeling of voorziening van warm water voor huishoudelijk gebruik van een gebouw door een warmte- of koudenet

Art. 4/1.2.2.

~~§ 1. Als de verwarming, de koeling of de warmwatervoorziening van een gebouw geleverd wordt door een warmte- of koudenet of door een centrale bron die verschillende gebouwen bedient, wordt een warmtemeter of een warmwatermeter geïnstalleerd bij de warmtewisselaar of het leveringspunt. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden en de nadere regels bepalen voor de verwarming, de koeling of de warmwatervoorziening van een gebouw door een warmte- of koudenet.~~

~~§1. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen waaraan de warmte- of koudenetbeheerder moet voldoen om een dergelijk warmte- of koudenet te mogen uitbaten.~~

~~§2. De warmte- of koudenetbeheerder of de beheerder van een centrale bron die verschillende gebouwen of verschillende verbruikers binnen één gebouw bedient, zorgt ervoor dat in appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen met een centrale verwarmings- of koelingsbron of met levering vanuit zijn warmte- of koudenet of zijn centrale bron individuele verbruiksmeters geïnstalleerd worden om het warmte- of koelingsverbruik of het warmwaterverbruik voor iedere eenheid te meten.~~

~~De Vlaamse Regering kan uitzonderingen bepalen voor multifunctionele gebouwen en voor de gevallen waarin het technisch niet haalbaar of niet kostenefficiënt is om een dergelijke meter te installeren. De Vlaamse Regering bepaalt aan welke voorwaarden de meters moeten voldoen. De partijen die via dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan toegang krijgen tot de gegevens van de meters, zorgen ervoor dat de dataveiligheid op elk moment~~

gegarandeerd wordt en dat voldaan wordt aan de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels voor de transparante en accurate berekening van het individuele verbruik en voor de verdeling van de kosten van het thermische of warmwaterverbruik voor:

1° warm water voor huishoudelijk gebruik;

2° warmte uit de installatie van het gebouw voor de verwarming van de gemeenschappelijke ruimten, wanneer trappenhuizen en gangen voorzien zijn van radiatoren;

3° de verwarming of koeling van appartementen."

- Verder voorzien artikel 19, artikel 20 en artikel 21 van het Ontwerpdecreet in bepalingen waarbij de taken en openbaredienstverplichtingen van een warmte- of koudenetleverancier ook van toepassing worden gemaakt op de beheerder van een centrale bron, en dit ter vervanging van een tussenpersoon bij de levering van thermische energie. In dit kader is het echter belangrijk om op te merken dat een beheerder van een centrale bron niet noodzakelijk is aangesloten op een warmte- of koudenet. Voor de inhoudelijke bespreking verwijzen we tevens naar titel 1.1.1.2.

We stellen voor om de wijzigingen voorzien door artikel 19, 1° van het Ontwerpdecreet te vervangen door: in artikel 4/1.3.1, eerste lid worden de woorden "of, als dat van toepassing is, de tussenpersoon bij de levering van thermische energie" geschrapt.

Analoog stellen we voor om de wijzigingen voorzien door artikel 19, 2° van het Ontwerpdecreet te vervangen door: in artikel 4/1.3.1, tweede lid worden de woorden "en de tussenpersonen bij de levering van thermische energie" geschrapt.

Voorts stellen we voor om de wijzigingen voorzien door artikel 20 van het Ontwerpdecreet te schrappen, en om de wijzigingen voorzien door artikel 21 van het Ontwerpdecreet te vervangen door: in artikel 4/1.3.2 worden de woorden "of iedere tussenpersoon bij de levering van thermische energie" geschrapt.

Vervolgens stellen we voor om volgende **nieuwe titel IV/2** aan het Energiedecreet toe te voegen. We blijven vanuit de Vlaamse Nutsregulator echter beschikbaar voor verder overleg over de aangewezen bepalingen voor de organisatie van een centrale bron:

"TITEL IV/2. DE ORGANISATIE VAN EEN CENTRALE BRON IN HET VLAAMSE GEWEST

HOOFDSTUK I. Het beheer van een centrale bron in het Vlaamse Gewest

Afdeling I. Activiteiten van de beheerder van een centrale bron

Artikel 4/2.1.1.

Het beheer van een centrale bron omvat onder meer de volgende taken:

1° het ter beschikking stellen, de plaatsing, de activering, de desactivering, het onderhoud en het herstellen van meters en tellers in een afzonderlijk gebouw of bij elk van de gebruikers binnen één gebouw, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben;

2° het aflezen van de meters en tellers in een afzonderlijk gebouw of bij elk van de gebruikers binnen één gebouw, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben, en de bepaling van hun injectie en afname, alsook de verwerking en de bewaring van die gegevens;

3° het verstrekken van de nodige meetgegevens en andere gegevens aan de gebruikers van een afzonderlijk gebouw of van elke eenheid binnen één gebouw, dewelke in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben, de Vlaamse Nutsregulator en, waar nodig, de warmte- of koudenetleverancier;

4° de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik in een afzonderlijk gebouw of bij elk van de gebruikers binnen één gebouw, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben;

5° de facturatie voor de levering van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik in een afzonderlijk gebouw of bij elk van de gebruikers binnen één gebouw, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben;

6° informatieverlening;

7° de behandeling van klachten van een afzonderlijk gebouw of van de gebruikers binnen één gebouw, waarbij de gebruikers in beide gevallen geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de leverancier of warmte- of koudenetleverancier hebben;

8° het nemen van maatregelen van sociale aard, zoals beschermingsmaatregelen bij wanbetaling;

De Vlaamse Regering kan nadere regels uitvaardigen voor de taken, vermeld in het eerste lid. Die regels kunnen de taken van de beheerders van een centrale bron verder preciseren en concretiseren.

Afdeling II. Openbaredienstverplichtingen opgelegd aan de beheerder van een centrale bron

Artikel 4/2.1.2.

De Vlaamse Regering kan de beheerder van een centrale bron openbaredienstverplichtingen opleggen voor:

1° de facturatie;

2° informatieverlening;

3° de behandeling van klachten;

4° het nemen van maatregelen van sociale aard, zoals beschermingsmaatregelen bij wanbetaling.

HOOFDSTUK II. Technische voorschriften voor het beheer van een centrale bron

Afdeling I. Code van goede praktijk

Artikel 4/2.2.1

De Vlaamse Nutsregulator stelt, na voorafgaand stakeholdersoverleg, een ontwerp van code van goede praktijk op voor het beheer van een centrale bron. Dat ontwerp van code wordt ter consultatie aan de marktpartijen voorgelegd.

De Vlaamse Regering kan nadere regels uitvaardigen voor de elementen die in de code van goede praktijk moeten vervat zijn.

Afdeling II. Verwarming en koeling of voorziening van warm water voor huishoudelijk gebruik door een centrale bron

Artikel 4/2.2.2

§1. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen waaraan de beheerder van een centrale bron moet voldoen om een centrale bron te mogen uitbaten.

§2. Voor de taak opgelegd in artikel 4/2.1.1, eerste lid, 1° kan de Vlaamse Regering uitzonderingen bepalen voor multifunctionele gebouwen en voor de gevallen waarin het technisch niet haalbaar of niet kostenefficiënt is om een meter te installeren. De Vlaamse Regering bepaalt aan welke voorwaarden de meters moeten voldoen. De partijen die via dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan toegang krijgen tot de gegevens van de meters, zorgen ervoor dat de dataveiligheid op elk moment gegarandeerd wordt en dat voldaan wordt aan de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens.

De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels voor de transparante en accurate berekening van het individuele gebruik en voor de verdeling van de kosten voor:

1° warm water voor huishoudelijk gebruik;

2° warmte uit de installatie van het gebouw voor de verwarming van de gemeenschappelijke ruimten, wanneer trappenhuisen en gangen voorzien zijn van radiatoren;

3° de verwarming of koeling van appartementen.”

HOOFDSTUK III. Databank

Artikel 4/2.3.1

§ 1. Het VEKA houdt een databank bij inzake centrale bronnen. Het VEKA ziet erop toe dat regelmatig bijgewerkte lijsten met gemelde beheerders van een centrale bron beschikbaar zijn.

§ 2. De Vlaamse Regering bepaalt nader welke gegevens moeten gemeld worden en op welke manier de melding van een centrale bron aan het VEKA dient plaats te vinden. Deze gegevens worden opgenomen in de databank.

§ 3. De gegevens uit de databank worden jaarlijks ter informatie overgemaakt aan de Vlaamse Nutsregulator.”

2.5 Artikel 10

Overeenkomstig ons voorstel tot wijziging van de terminologie in titel 2.1, adviseren we om de woorden “leverancier van thermische energie” te vervangen door de woorden “warmte- of koudenetleverancier”.

2.6 Artikel 12

Merk op dat overeenkomstig haar definitie in artikel 1.1.3, 133°/2 van het Energiedecreet een warmte- of koudenet enkel het geheel van onderling verbonden leidingen en de daarmee verbonden hulpmiddelen omvat die noodzakelijk zijn voor stadsverwarming of -koeling, met uitsluiting van netwerken op een industriële site. Het is ons bijgevolg niet duidelijk hoe de Vlaamse Regering aan de warmte- of koudenetbeheerder openbaredienstverplichtingen kan opleggen inzake de inzet van fossiele energiebronnen en hernieuwbare energiebronnen voor de energie die via haar warmte- of koudenet geleverd wordt, en dit aangezien de installaties voor warmte- of koudeopwekking niet tot de definitie van een warmte- of koudenet behoren (echter wel tot de definitie van stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen overeenkomstig art. 1.1.1, 97°/0 van het Energiebesluit). Bovendien wordt in artikel 7.5.2 van het Energiedecreet reeds voorzien in een bepaling waarbij de Vlaamse Regering aan warmte- of koudenetbeheerders openbaredienstverplichtingen kan opleggen voor programma's ter bevordering van rationeel energiegebruik en hernieuwbare energiebronnen, minimumnormen voor rationeel energiegebruik bij hun afnemers en investeringen in kwalitatieve warmte-krachtinstallaties of installaties voor de productie van groene warmte.

Ook de toevoeging van openbaredienstverplichtingen voor de warmte- of koudenetbeheerders met betrekking tot de eisen inzake energie-efficiëntie is onduidelijk, en wordt in de Memorie van Toelichting niet verder geduid. Indien de toevoeging van deze openbaredienstverplichting is gekoppeld aan het nieuwe hoofdstuk X dat via artikelen 32 en 33 van het Ontwerpdecreet aan titel VII van het Energiedecreet wordt toegevoegd, wijzen we er opnieuw op dat de installatie voor warmte- of koudeopwekking niet tot de definitie van een warmte- of koudenet behoren.

Bijgevolg stellen we voor om de toevoeging van punt 1°/1 aan artikel 4/1.1.6, eerste lid van het Energiedecreet te schrappen:

1°/1 het voldoen aan eisen inzake energie-efficiëntie, de inzet van fossiele energiebronnen en hernieuwbare energiebronnen voor de energie die via hun warmte- of koudenet geleverd wordt;

2.7 Artikel 13

Ook in het opschrift van titel IV, hoofdstuk I, afdeling V, onderafdeling III is het aangewezen om het woord “netgebruiker” te vervangen door de woorden “warmte- of koudenetgebruiker”.

2.8 Artikel 14

Overeenkomstig de overwegingen in titel 1.1.3 adviseren we om de wijzigingen in artikel 4/1.1.15, eerste lid, van het Energiedecreet te schrappen.

2.9 Artikel 15

Overeenkomstig de overwegingen in titel 1.1.3 adviseren we om de wijzigingen in artikel 4/1.1.16, eerste lid, van het Energiedecreet te schrappen.

2.10 Artikel 16

We verwijzen naar ons voorstel in titel 2.4.

2.11 Artikel 17 en artikel 18

We verwijzen naar ons voorstel in titel 2.4.

2.12 Artikel 19, artikel 20 en artikel 21

We verwijzen naar ons voorstel in titel 2.4.

2.13 Artikel 32 en artikel 33

Hierbij wordt voorzien dat de Vlaamse Regering eisen kan bepalen waaraan nieuwe of ingrijpend te renoveren systemen voor stadsverwarming of -koeling moeten voldoen. De term 'systemen voor stadsverwarming of -koeling' wordt in het Energiedecreet echter niet gedefinieerd. Wel wordt in art. 1.1.1, 97°/0 van het Energiebesluit de term 'stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen' gedefinieerd. Het is bijgevolg aangewezen om deze term en haar definitie te verplaatsen van het Energiebesluit naar het Energiedecreet. We verwijzen in dit kader tevens naar onze bespreking van artikel 12 in titel 2.6.

Verder is uit de bepalingen in het Ontwerpdecreet niet duidelijk wat wordt begrepen onder de term 'ingrijpend te renoveren systemen voor stadsverwarming of -koeling'. Uit de Memorie van Toelichting begrijpen we dat dit artikel de bepalingen in artikel 26, lid 4 van de herschikte EED omzet. In tegenstelling tot de bepalingen in het Ontwerpdecreet wordt echter in artikel 2, 50) van de herschikte EED tegelijk voorzien in een definitie van de term 'ingrijpende renovatie' - *een renovatie waarvan de kosten hoger liggen dan 50% van de investeringskosten voor een nieuwe vergelijkbare eenheid*. Deze term wordt in de herschikte EED vervolgens toegepast in bepalingen m.b.t. stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen enerzijds en warmtekrachtkoppelingseenheden anderzijds.

Beschouwende dat (i) in het Energiedecreet de term 'ingrijpende renovatie' herhaaldelijk wordt gehanteerd inzake bepalingen opgelegd aan bestaande gebouwen en (ii) de term 'ingrijpende renovatie' in art. 1.1.1, 50°/1 van het Energiebesluit wordt gedefinieerd, is het aangewezen om de term 'ingrijpend te renoveren stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen' te definiëren. Bijgevolg stellen we voor om volgende definitie aan art. 1.1.3 van het Energiedecreet toe te voegen:

"68°/1/1 ingrijpend te renoveren stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen: stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen waarvan de kosten voor een renovatie van de opwekkingseenheden hoger liggen dan 50% van de investeringskosten voor een nieuwe vergelijkbare eenheid;"

2.14 Artikel 35

Het lijkt nuttig om duidelijk te maken wat de **verhouding** is **tussen enerzijds artikel 4.1.19** en het goedkeuringstoezicht door de Vlaamse Nutsregulator **en anderzijds artikel 7.11.1** en het optreden van de Vlaamse Regering en/of VEKA. Met andere woorden: wie is bevoegd voor wat?

Het is voor de Vlaamse Nutsregulator van primordiaal belang dat de investeringsplannen van de netbeheerders worden beoordeeld door één entiteit, met name de Vlaamse Nutsregulator, waardoor versnippering wordt vermeden. Idealiter wordt in art. 7.11.1 een uitzondering geformuleerd voor de netbeheerders (in de zin van: “en dit onverminderd de bepalingen uit artikel 4.1.19 van het Energiedecreet en de bevoegdheden van de Vlaamse Nutsregulator”) waarbij het toezicht op en de beoordeling van het energie-efficiëntie-eerst principe integraal aan de Vlaamse Nutsregulator wordt overgelaten.

2.15 Artikel 39

Overeenkomstig ons voorstel in titel 0 stellen we voor om in artikel 13.1.2, §2 van het Energiedecreet ook een verwijzing naar titel IV/2 toe te voegen. Artikel 13.1.2, §2 wordt dan gewijzigd als volgt:

“§2 De personeelsleden van de Vlaamse Nutsregulator zijn bevoegd om toezicht uit te oefenen op de naleving van titels IV, IV/1, IV/2, V, VI en hoofdstuk II tot en met IV van titel VII van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan en de niet-naleving hiervan vast te stellen in een proces-verbaal.”

Analoog adviseren we ook een wijziging van artikel 13.3.1, §1 van het Energiedecreet als volgt:

“§ 1. Tenzij dit decreet in een specifieke procedure voorziet, kan de Vlaamse Nutsregulator elke natuurlijke persoon of rechtspersoon schriftelijk in gebreke stellen bij niet-naleving van de bepalingen van titel IV, IV/1, IV/2, V, VI hoofdstuk I tot en met IV van titel VII en artikel 13.1.2, van dit decreet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten, met inbegrip van de tariefmethodologie, vermeld in artikel 4.1.30, de technische reglementen en het technisch reglement warmte- of koudenetten.”

2.16 Artikel 49

In artikel 6 van het Decreet tot operationalisering van de Vlaamse Nutsregulator wordt, in punt 1°, tevens een nieuw punt r) opgenomen dat luidt als volgt:

*“r) het toezicht en de controle op de door de distributienetbeheerders en plaatselijk vervoernetbeheerder gebruikte methoden voor wat betreft het toepassen van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel inzake hun netplanning, netexploitatie inclusief netverliezen, netontwikkeling en investeringen. De Vlaamse Nutsregulator rapporteert hierover in het jaarverslag, dat **overeenkomstig artikel 41 van de Richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009** betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG en artikel 59, lid 1, i) van de Richtlijn 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU wordt opgemaakt. De Vlaamse Nutsregulator kan, waar relevant, aanbevelingen formuleren met betrekking tot de verbetering van de energie-efficiëntie, met inbegrip van aanbevelingen rond het verminderen van piekbelasting of het verminderen van het totaal verbruik van elektriciteit.”;*

We merken hierbij eerst en vooral op dat de **richtlijn 2009/73/EG** door de Richtlijn (EU) 2024/1788 formeel werd **opgeheven**.¹¹

Daarenboven was artikel 41 van de oude Aardgasrichtlijn niet van toepassing op de Vlaamse Nutsregulator, het artikel bepaalde namelijk het volgende:

g) toezicht houden op de investeringsplannen van de transmissiesysteembeheerders en in haar jaarverslag de samenhang beoordelen tussen het investeringsplan van de transmissiesysteembeheerders en het netontwikkelingsplan dat de gehele Gemeenschap dekt, als bedoeld in artikel 8, lid 3, onder b), van Verordening (EG) nr. 715/2009; een dergelijke beoordeling kan aanbevelingen voor de wijziging van deze investeringsplannen omvatten;

Dit is een taak die **de CREG toebehoort**,¹² de **Vlaamse Nutsregulator maakt als dusdanig geen jaarverslag** op met betrekking tot de investeringsplannen, enkel een beoordeling via een beslissing met daarin een goedkeuringtoezicht.

Het artikel dient bijgevolg als volgt te worden aangepast:

~~“r) het toezicht en de controle op de door de distributienetbeheerders en plaatselijk vervoernetbeheerder gebruikte methoden voor wat betreft het toepassen van het energie-efficiëntie-eerstbeginsel inzake hun netplanning, netexploitatie inclusief netverliezen, netontwikkeling en investeringen. De Vlaamse Nutsregulator rapporteert hierover in het jaarverslag, dat overeenkomstig artikel 41 van de Richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG en artikel 59, lid 1, i) van de Richtlijn 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU wordt opgemaakt. De Vlaamse Nutsregulator kan, waar relevant, aanbevelingen formuleren met betrekking tot de verbetering van de energie-efficiëntie, met inbegrip van aanbevelingen rond het verminderen van piekbelasting of het verminderen van het totaal verbruik van elektriciteit.”;~~

Verder worden best ook volgende wijzigingen doorgevoerd:

- 2° in punt 2° wordt punt a) vervangen door wat volgt, rekening houdende met ons voorstel in titel 2.1:

“a) toezicht houden op de kwaliteit van de dienstverlening van de warmte- of koudenetleveranciers of beheerders van een centrale bron, inclusief hun systemen van vooruitbetaling en de klachten van huishoudelijke afnemers van een warmte- of koudenet en van eindgebruikers;”

¹¹ Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG (herschikking), Pb.L. 15 juli 2024.

¹² Artikel 78, n) van de nieuwe richtlijn bepaalt toezicht houden op de investeringsplannen van de **transmissiesysteembeheerders** en waterstoftransmissienetbeheerders, in haar jaarverslag de samenhang beoordelen tussen het investeringsplan van de **transmissiesysteembeheerders** en waterstoftransmissienetbeheerders en de **Uniebrede netontwikkelingsplannen** die worden bedoeld in de artikelen 32 en 60 van Verordening (EU) 2024/1789, en in die beoordeling aanbevelingen opnemen tot wijziging van die investeringsplannen;

- 3° in punt 2° wordt punt c) vervangen door wat volgt, rekening houdend met de overwegingen in titel 1.1.3:

“c) toezicht houden op de uitvoering van regels voor de taken en verantwoordelijkheden van de warmte- of koudenetbeheerders, de warmte- of koudenetleveranciers, de afnemers van een warmte- of koudenet en andere marktpartijen inzake stadsverwarming of -koeling enerzijds en beheerders van een centrale bron anderzijds, die actief zijn in het Vlaamse Gewest;”

- 4° in punt 2° wordt punt e) vervangen door wat volgt, rekening houdend met de overwegingen in titel 1.1.3:

“e) toezicht houden op de naleving van de bepalingen van titels IV/1 en IV/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, alsook van de bijbehorende uitvoeringsbepalingen;”

2.17 Overige

We merken op dat in artikel 4/1.1.5 van het Energiedecreet wordt verwezen naar “personen die de warmte- of koudenetleveranciers aangesteld hebben”, waarbij het ons niet duidelijk is welke actoren hiermee worden bedoeld.

Verder heeft de Vlaamse Nutsregulator overeenkomstig artikel 4/1.1.15 van het Energiedecreet een bemiddelings- en geschillenbeslechtsingsrol over de verplichtingen van een warmte- of koudenetbeheerder op grond van titel IV/1, V, VI en VII, hoofdstuk I tot en met IV van het Energiedecreet, terwijl deze rol in artikel 8, 2° van het Decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator wordt beperkt tot de verplichtingen vermeld in titel IV/1 en VI van het Energiedecreet. Deze bepalingen zijn o.i. inconsistent.

Voorts wordt in artikel 10, 2° c) van het Decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator verwezen naar adviserende taken van de Vlaamse Nutsregulator inzake activiteiten van intermediairen bij de aankoop van thermische energie. We merken echter op dat dergelijke actor niet door het Energiedecreet wordt gedefinieerd.

Gegeven ons tekstvoorstel in titel 2.4. met de toevoeging van een nieuwe titel IV/2 aan het Energiedecreet, adviseren we ook om de bevoegdheden van de Vlaamse Nutsregulator in artikel 12 van het Decreet over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator te wijzigen door wat volgt:

- In §2 worden in punt 2° tussen de woorden “IV/1” en “V” de woorden “IV/2” ingevoegd;
- In §2 wordt een punt 12°/0 ingevoerd, dat luidt als volgt: “12°/0 het opstellen van een code van goede praktijk voor het beheer van een centrale bron;”